

TREFNLEN ASESU RISGIAU ARIANNOL CYNGOR CYMUNED LLANBERIS 2022/23

Meini Prawf Aesu

Graddio: A Sgôr “Canlyniad Potensial”: 1-5
 B Sgôr “Tebygol o Ddigwydd”: 1-5
 Sgôr “Lefel Difrifoldeb” – cyfanswm A x B

Dosbarthiad: 1-5 * Isel
 6-10 ** Canolig
 11-15 *** Uchel
 16-25 **** Uchel iawn

Pwnc	Risg a ganfuwyd	Canlyniad potensial	Tebygol-rwydd	Sgôr difrifoldeb	Dosbarthiad	Mesurau i'w cymryd i leihau/rheoli/gwaredu'r risg
Incwm						
Incwm Praesept	Heb ei gyflwyno	5	1	5	*	Llythyr Gwynedd i atgoffa'r Cyngor Proses gosod y gyllideb mewn lle Clerc/Swyddog Ariannol a'r Cyngor yn paratoi'r gyllideb yn Rhagfyr/Ionawr Cyngor yn ystyried y Gyllideb yn Ionawr Clerc yn rhoi gwybod i'r Cyngor Sir ar ddiwedd Ionawr ADOLYGU yn Ebrill ar ôl gwybod yn union faint o arian fydd yn weddill 31/3
	Cyngor Sir ddim yn ei dalu	5	1	5	*	Clerc/SA i gysylltu gyda'r Cyngor Sir Praesept yn cael ei dalu trwy BACS
	Praesept yn annigonol	3	1	3	*	Clerc/SA i gyflwyno cyfrifon manwl yn fisol i'r Cyngor gan gynnwys holl dderbyniadau a thaliadau'r mis Cofnodi taliadau a derbyniadau yn y Cofnodion misol Cyngor i wirio'r Gyllideb gyda'r Wir Sefyllfa bob chwarter Cronfa arian wrth gefn
Derbyniadau: Mynwent	Dyraniad beddau	5	1	5	*	Cadw cofnodion cyfredol yn y Llyfr Claddu – parhaus *** SA yn archwilio Llyfrau'r Fynwent cyn yr Adolygiad Blynnyddol Cyngor iystyried y safle ar gyfer anghenion y dyfodol
	Casglu'r ffioedd cywir am gladdu	3	2	5	**	Clerc /SA i wirio Derbyniadau yn erbyn Rhestr Ffioedd
	Bancio ffioedd	5	1	5	**	Y Clerc i fancio ffioedd o fewn 14 diwrnod i'w derbyn
	Costau cynnal yn fynwent	5	2	25	**	Cyngor i adolygu'n flynyddol y rhestr ffioedd i adlewyrchu'r gost

Colli arian	Wrth ei gario	1	1	1	*	Yswiriant [ANAML IAWN Y BYDD ARIAN YN CAEL EI DRIN]
	O gartref Swyddog neu Gynghorydd	1	1	1	*	Yswiriant digonol. Bancio'n gyson
	Oherwydd anonestrwydd Swyddog neu Gynghorydd	1	1	1	*	'Fidelity guarantee' yn y polisi yswiriant [GWIRIO]
Cronfa wrth gefn – Cyffredinol	Sicrhau digon	4	1	4	*	Ystyried wrth osod y gyllideb ac wrth adolygu balansau derbyniadau/taliadau yn fisol
Cronfa wrth gefn – clustnodwyd	Sicrhau digon	4	1	4	*	Ystyried wrth osod y gyllideb
Gwariant annisgwyl	Heb ei ragweld	5	1	5	*	Ceisio rhagweld wrth osod y gyllideb a'i gofnodi yn y cyfrifon Ystyried newidiadau yng ngwasanaeth Cyngor Gwynedd ac effaith hynny ar gynydd yn y gwariant blynyddol
Cytundebau gwaith	Cytundeb heb ei gadw	3	2	6	**	Clerc /Swyddog y fynwent i fonitro'r gwaith. Angen i gontractwyr gadw dyddiadur o ba bryd y gwnaethpwyd y gwaith

Gwariant						
Pwerau Cyfreithiol y Cyngor	Taliad neu weithred anghyfreithiol	5	2	10	**	Pob gwaith i'w gadarnhau yn y Cofnodion. Sicrhau cadw at y Rheoliadau;
Mynwent	Cynnal a chadw'r terfynnau	3	2	6	**	Yswiriant digonol. Clerc i fonitro'r cyflwr. Atgyweirio'n fel bo angen [Gwnaed gwaith diweddar - cyflwr-ardderchog]
Cyflogau / taliadau	Talu'r cyflog anghywir	2	2	4	*	Cadeirydd a'r Clerc/SA i wirio fod y staff yn derbyn y tâl cywir
	Taliadau anghywir ar gyfer Treth, NI / Pensiwn	2	2	4	*	Clerc/SA a'r Cyfrifydd mewnol i wirio. Dim pensiwn, na NI, Treth Incwm yn unig i HMRC trwy y Cyfrifydd
	Manylion a thaliadau PAYE	4	1	5	**	Cyfrifydd mewnol i gadarnhau

						Cofnodi wrth gefn ar "Cof bach"
Trethi'r wladwriaeth: Hawlio ad-daliadau TAW	Cofnodi anghywir o fanylion TAW	2	2	4	*	Adrodd yn flynyddol
	Methu cyflawni anghenion HMRC	5	1	5	*	Systemau mewn lle i sicrhau cydymffurfio ; Cyngor cyllid i fonitro. Cyfrifydd mewnol [CYNGOR GWYNEDD] ac Allanol i gadarnhau
Rhoi cymorth ariannol	Hawl Gyfreithiol i gyfrannu	3	1	3	*	Cydymffurfio gydag Adran 137 a deddfwriaeth arall
	Cydymffurfio gyda polisiau'r Cyngor	3	1	3	*	Atgoffa /Addysgu aelodau o'r polisi
	Gorwario	3	1	3	*	Clerc / SA i fonitro'n fisol; adroddiad ariannol i'r Cyngor bob mis
Treuliau Cyngorwyr	Gor / tan-dalu aelodau	4	1	5	*	Holi pwy sydd am daliadau, talw ar ddiwedd blwyddyn
	Cadw cofnodion priodol	3	1	3	*	Ffurflenni hawlio treuliau mewn lle Cofrestr Diddordebau'r Cyngorwyr mewn lle
Hyfforddiant	Caniatâd Cyngor / Cadeirydd i fynychu	1	1	1	*	Gweithredu'r drefn o sicrhau caniatâd Ceisio anog aelodau i fynychu cyrsiau [BRON YN AMHOSIBL, RHAID GWELLA]

Arall

Asedau	Colled / Difrod	3	2	6	*	Dynodi Cynghorydd i archwilio'n rheolaidd (llochesi, Y Fynwent Hysbysfyrddau). Aelodau penodol [IO/HS] r i archwilio'r Fynwent. Cofnod ar ffurf lluniau Yswiriant. Adolygu'n flynyddol
	Risg neu ddifrod i eiddo arall neu i unigolion	4	2	8	**	£10 miliwn Indemniad o Ddigollediad mewn lle Adolygu'n flynyddol. Archwiliad blynyddol o gyflwr asedau, gan gynnwys archwiliad o'r cerrig beddi
	Diogelwch adeiladau ac offer	2	2	4	*	Archwiliad gan y Clerc
	Cofrestr Asedau	2	2	4	*	Uwchraddio'r Cofrestr yn flynyddol
	Cynnal a chadw	5	2	10	**	Gwneud gwaith cynnal a thrwsio - cyson [Cofeb, Cae Chwarae, Storf] [CYNGOR GWYNEDD ynfisol yn edrych ar ddiogelwch Cae Chwarae]
Staff	Dim digon o bobl neu ddim digon o gapasiti i gyflawni'r gwaith	2	2	4	*	Adolygu'r Strwythur Staffio System Rheoli Perfformiad yn amlgu problem potensial; adolygiad perfformio gan y Cadeirydd a'r is-Gadeirydd ar ddiwedd pob blwyddyn calendr. Adolygu'r sefyllfa wrth dderbyn mwy o gyfrifoldebau [Gwynedd]
Staff	Colli staff allweddol oherwydd afiechyd, ymdeoliad, salwch tymor hir, marwolaeth .	2	2	4	*	Adolygu'r Strwythur Staffio, yr oriau gwaith, dyletswyddau a chyfrifoldebau. Sicrhau bod y Cyngor yn dilyn y drefn gyfreithiol o ran swydd ddisgrifiad a chyflogaeth.
Y Fynwent	Gofynion y dyfodol	3	3	9	**	Digon o dir ar gyfer 8 - 10 mlynedd [Adolygiad ar y gweill, ystyried lle i gael tir]
	Diogelwch y cerrig beddi	5	3	15	***	Archwiliad blynyddol gan, y Clerc ac aelodau; adroddiad gan y contractwr Ymweliad brys bob mis
	Diogelwch y terfynau / coed	5	2	10	**	Cynnal archwiliad blynyddol [Cyflwr terfynau - ARDDERCHOG, [Newydd adolyg a cau Bwlch Mai 2021]
	Contract Cynnal a chadw yn anfodhaol	2	2	4	*	Cymal yn y contract yn galluogi dirwyn y cytundeb i ben
Ymgynghori	Y gallu i ymateb mewn da bryd	4	2	6	**	Rheoli Perfformiad y Clerc. Asesu maint y gwaith
Diogelwch dogfennau	Addasrwydd trefniadau presennol	3	2	6	**	Cofnodion yn cael eu hanfon at bob aelod. Cadw cofnod electroneg wrth gefn Cadw cofnodion hanesyddol yn yr Archifdy.
Cofnodion ariannol	Cofnodion annigonol	5	1	5	*	Uwchraddiad misol i sylw'r Cyngor. Copi wrth gefn ar Gof Bach

Cofnodion	Cywir ac o fewn y gyfraith	5	1	5	*	Adolygu, arwyddo, dyddiad yn y cyfarfod dilynol
Asesiad Risg Iechyd a Diogelwch	Methiant i adnabod risg	5	3	15	***	Gweler polisi'r Fynwent a polisi diogelu cerrig coffa (2019)
Cofrestr buddiant, anrhegu a lletygarwch	Cydnabod buddiant a chofnodi anrhegion a lletygarwch	3	1	3	*	Cyngor yn cadw Cofrestr o Ddiddordebau'r Aelodau (eiddo, busnes, aelodaeth o fudiadau) Cynghorwyr yn arwyddo datganiadau o fuddiant o flaen cyfarfodydd, a'r Clerc yn cadw a chofnodi'r rhain.
Côd Ymddygiad	Mabwysiadu Côd Ymddygiad	5	1	5	*	Côd Ymddygiad wedi ei mabwysiadu gan y Cyngor. Côd Ymddygiad yn cael ei ddilyn gan y staff
Polisi Iaith Gymraeg	Gweithredu'r Polisi	5	1	5	*	Polisi'n cael ei weithredu

**Adolygwyd gan y Clerc a'r Cadeirydd [Dei Tomos a Rhys ap Gwilym].
30ain o Ebrill 2020. (a derbyniwyd gan y Cyngor)
Ail aseswyd 12/05/2023 - Clerc]**